

המציאות היהודית

כ'ט תשרי-כ'ז מר חשון תשס"ט • כתב-עת של איחוד הקהילות היהודיות ברומניה

לימוד בוקרשט - היכרות של העתיד

הדפים עוסקים בפעילויות של מרכז הקהילות היהודיות, והם מציינים את אירועי החודש האחרון. מקום נכבד ניתן למהדורה השלישית של לימוד, שהנושא המרכזי שלו היה זוויות שונות של היהדות בעבר ובהווה.

הלימוד היה בבוקרשט, ובמהדורה זו השתתפו בין השאר יו"ר הפדרציה הדוקטור אאורל ויינר, השחקנית מאיה מורגנשטרן, מנשה רדנב, העיתונאית מגדלנה בוינג'ו, יונתן רוזנצווייג נספח תרבות בשגרירות ישראל.

הנושאים שהוצגו היו תולדות הציונות ברומניה, השיטה הפוליטית בישראל, מבט לשואה, וגם בעיות שהתנ"ך עוסק בהן כמו משפחה, ריבוי נשים, ניאוף וכיוצא באלה.

תשומת לב מיוחדת עורר "הבישול היהודי". בדפים של הג'וינט נמצא מידע על תוכניות השנה הבאה לגילים השונים, וגם מידע על חג החנוכה ומסיבת השנה החדשה 2009.

חבר הפרלמנט ד"ר אאורל ויינר במסע בחירות

במשך שלושה שבועות חבר הפרלמנט ד"ר אאורל ויינר, המועמד של הפדרציה בבית הנבחרים, פגש בוחרים ברחבי המדינה. התעמולה התחילה באסיפת בחירות בבית הכנסת הגדול בבוקרשט, ובה הוא דיבר ופירט על פועלו והישגיו כחבר הפרלמנט בענייני חוקה בנושאים שעניינם הקהילה היהודית, והציג את תוכניתו לגבי חוקים לתקופה הבאה. בסיורו במדינה שמע את בעיותיהם של הבוחרים, ענה לשאלות והבטיח להביא להצבעה את תוכניותיו לחוקים לטובת היהודים.

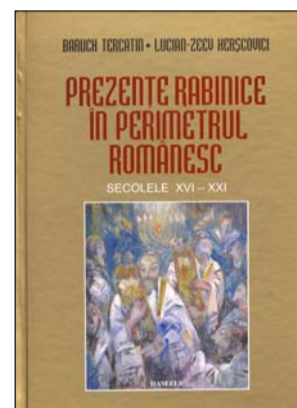
השקה היסטורית לספר

בבית הכנסת הגדול, בנוכחות הרב הראשי מנחם הכהן, שגריר ישראל ברומניה דוד אורן, הנהגת הקהילה וציבור רחב ביותר, נערכה השקת הספר "נוכחות רבנית בשטח רומניה" מאת ברוך טרקטין ולוציאנו הרשקוביץ.

זו עבודה מונומנטלית שטיפלה בנושאים רחנניים שלא טופלו עדיין, הצהיר ד"ר אאורל ויינר. כמו כן נשאו דברים: הרב

הראשי מנחם הכהן, איש האקדמיה ראזוון תיאודורסקו, סטפן יורש, מנהל ההוצאה לאור "הספר", אינג' אוסי לזר, יו"ר הקהילה בבוקרשט, דורל דוריאן, העורך הראשי של ר"א, עורך הדין יוליאן סורין.

כולם כאחד דיברו על חשיבות הספר המעלה על נס פרק חשוב ביהדות רומניה.

בדאגתו ובהצללו יהודים רבים, טרייאן פופוביץ ניצח למצח

ב-18 באוקטובר נערכו בקאמפולונג מולדובנסק כנסים לזכרו של טרייאן פופוביץ, ראש העיר של צ'רנוביץ בשנת 1941 ומ-59 "חסידי אומות עולם" ברומניה. בכנסים נטלו חלק הארגון לחינוך, דמוקרטיה וסובלנות "טרייאן פופוביץ" ממולדובה והמכון ללימוד השואה מרומניה "אלי ויזל", הפדרציה וארגון ניצולי שואה, האגודה לקשרי תרבות וידידות רומניה-ישראל, משרד התרבות והדתות, ארגונים שונים בסביבה. השתתפו יותר מ-100 פרופסורים להיסטוריה, אישים אחרים אינטלקטואלים מהמחוז, וגם נציגי ההנהגה אשר האירו בדבריהם את אישיותו של טרייאן פופוביץ בהצללתם של 20,000 יהודים. באותו הזמן הוגלו יהודי בוקובינה הצפונית והדרומית לטרנסניסטריה. דיברו בהרחבה על השואה ברומניה ובאירופה. שם, ב"פונדו מולדובאי", חנכו פסל של טרייאן פופוביץ.

והניחו זרי פרחים על קברו. כמו כן הוענק לבית ספר בעיירה שמו של ראש העיר לשעבר של צ'רנוביץ, טרייאן פופוביץ.

גורל בתי הקברות היהודיים ברומניה - ועדה של רבנים בביקור בקהילה שלנו

הסכם היסטורי שעניינו שמירה על בתי הקברות ברומניה נחתם בין נציגות של רבנים ישראלים יוצאי רומניה, נציגים של רבני ארצות-הברית ואירופה והנהלת הפדרציה.

בהסכם מפורטים כל התנאים, וכבר קבעו ועדה שתטפל בנושא כדי להיטיב את מצב בתי הקברות במדינה ואת השמירה עליהם לנוכח המעשה הנורא בעת האחרונה של פרעות בבית הקברות בכביש ג'ורג'יו. כמו כן תקבע הוועדה נורמות מדויקות במקרה של מכירת שטחים.

ההסכם ייכנס לתוקפו לאחר שיאושר על ידי הנהלת הפדרציה.

ולריו מויסקו

הבמאי ולריו מויסקו שייך לדור הזהב שנולד בתקופתו של הפרופסור ג'ורג' דם לוגין. במכללה למד בין השאר עם חבריו ראדו דנצ'ולסקו, לוסיאן פונטיליה, מיכאי דימיו וסנדה, מנו.

במשך 50 שנה ביים ולריו מויסקו הצגות רבות בארץ ובחו"ל, ותקופה ארוכה היה מעמודי התווך של התיאטרון בולנדרה. בשיחה הזאת אנו מנסים להביא את מורכבות פעילותו של ולריו מויסקו, כבמאי, פרופסור, תפאורן, אמן פלסטי - הוא היה מעורב בכל הקשור בעיצוב התפאורה והתלבושות בתיאטרון ולצד זה עסק גם בציור, ובציור קריקטורות ואף העלה כמה תערוכות.

הפסטיבל הבין-לאומי לתיאטרון "אברם גולדפאדן"

ביאש, התיאטרון היהודי הראשון, אירח במחצית אוקטובר את המהדורה החמישית של הפסטיבל הבין-לאומי של "תיאטרון אברם גולדפאדן". את התיאטרון בשפה היידיית ייסד המחזאי והבמאי אברם גולדפאדן בשנת 1876. אברם גולדפאדן נחשב לאבי התיאטרון היידי. התיאטרון היה שילוב בין מסורת, פולקלור, בדיחות הדעת, ביקורת יהודית ושם, בתיאטרון היידי, מצאו היהודים ברגעיהם הקשים

בהיסטוריה את הקשר אל הדת. התיאטרון היידי היה הביטוי ליהדותם מדי ערב הועלו בשבוע הזה שתי הצגות, ומדי בוקר נערכו דיונים בנושאים יהודיים. בפסטיבל נחשף הציבור לתכנים חדשים בנושאי מסורת וגם לחידושים מודרניים בתיאטרון היהודי נושאי ההצגות כולן האירו בדרכים שונות את המחשבה היהודית - ההתרגשות מסיפורי חיים ופזמונים בשפת הלידנו (חברה בריטית צ'יצ'בונצ'י), נושא הגולם בהצגת ריקוד (החברה הישראלית ארקאדי זיידס), המחשבה על אנושות ללא הבדלי דת (נתן החכם מאת ג' לסינג - הצגת התיאטרון היידי), הצגת יחיד מרשימה על הסבל אשר מוליד חיים ואהבה (גבריאלה פופסקו ב"הילד

מאחורי העיניים" מאת נאוה סמל); את הסיפור הקשה של הבגידה באהבה שיחקה מאיה מורגנשטרן, שבמשחקה העדין הפליאה לבטא את הפחד והשמחה; גם משחקם של השחקנים ב"משחק המלאכים" של פאבל קוחוט שהעלה התיאטרון היידי היה מצוי, וכך גם ההצגה שעסקה בתפיסת המוות ביהדות, שהעלה תיאטרון האוספדר, והצגה ישראלית, נגינה ומשחק של תיאטרון באקאו, ובדיחות של שלום עליכם בהצגה הישראלית לפי התסריט "משה מנדל - איש עסקים".

הנוכחים שמחו ונזכרו בימים עברו כשפגשו באחת הדמויות המרכזיות של התיאטרון היידי ובשפה העברית שנשמעה מפי ליה קניג, אשר נתנה לנו

I.S.S.N. 1223 - 7736

